

KALENDARIUM WYDARZEŃ 2015

EUROPA I AMERYKA PÓŁNOCNA

- 1 stycznia** – Łotwa objęła prezydencję w UE.
- 1 stycznia** – Litwa stała się 19. członkiem strefy euro.
- 15 stycznia** – bank centralny Szwajcarii ogłosił rezygnację z obrony maksymalnej wartości wymiany franka szwajcarskiego na euro, co poskutkowało krótkotrwałym wzrostem wartości szwajcarskiej waluty o ok. 30%, a w konsekwencji zaburzeniami finansowymi w Europie.
- 25 stycznia** – w Grecji odbyły się wybory parlamentarne, które wygrała lewicowa, eurosceptyczna SYRIZA, postulująca złagodzenie reform oszczędnościowych narzuconych przez UE. Premierem został Aleksis Tsipras.
- 29 stycznia** – rozpoczęły się wybory prezydenckie we Włoszech, które wygrał Sergio Mattarella.
- 30 stycznia** – rząd Ukrainy i przedstawiciele prorosyjskich separatystów odwołali negocjacje pokojowe, które miały odbyć się w Mińsku. W styczniu w regionie Doniecka toczyły się intensywne walki.
- 3 lutego** – w wyniku ugody zawartej z Departamentem Stanu USA agencja ratingowa Standard & Poor's musiała zapłacić 1,5 mld USD za zawyżanie ocen obligacji nieruchomości przed kryzysem finansowym w 2008 r.
- 11 lutego** – przedstawiciele Rosji, Ukrainy, Niemiec i Francji spotkali się w Mińsku, aby przeprowadzić negocjacje pokojowe. Uchwalono pakiet środków pod nazwą „Mińsk II”, obejmujący m.in. zaprzestanie walk w regionach Doniecka i Ługańska.
- 18 lutego** – prorosyjscy separatyści przejęli ukraińskie miasto Debalcewe.
- 18 lutego** – parlament wybrał prezydenta Grecji – Prokopisa Pavlopoulosa.
- 18 lutego** – w Mołdawii utworzono nowy rząd z premierem Chirilem Gaburicim na czele.
- 27 lutego** – w Moskwie został zamordowany Borys Niemcow, jeden z liderów opozycji, krytyk Władimira Putina. Aresztowano dwóch podejrzanych czeczeńskiego pochodzenia, jednak wielu obserwatorów wątpiło, czy są to faktyczni sprawcy.
- 1 marca** – odbyły się wybory parlamentarne w Estonii. Wygrała je rządząca Partia Reform, a premierem został Taavi Rõivas.
- 1 marca** – odbyły się wybory parlamentarne w Andorze, wygrane przez rządzącą partię Demokracji Andory.
- 19 kwietnia** – odbyły się wybory prezydenckie w Cyprze Północnym, które wygrał Mustafa Akinci.
- 19 kwietnia** – odbyły się wybory parlamentarne w Finlandii. Rząd utworzyły cztery partie, a tekę premiera objął Jyrki Katainen z Partii Koalicji Narodowej.

7 maja – odbyły się wybory do Izby Gmin w Wielkiej Brytanii. Ponad 50% miejsc zdobyła Partia Konserwatywna, chociaż otrzymała 36,8% głosów. Premierem pozostał David Cameron. W Szkocji zwyciężyła Szkocka Partia Narodowa.

9 maja – w Moskwie odbyły się obchody 70. rocznicy Dnia Zwycięstwa. Wielu zachodnich przywódców zbojkotowało wydarzenie z uwagi na zaangażowanie Rosji w konflikt na Ukrainie.

10–24 maja – odbyły się wybory prezydenckie w Polsce, które wygrał polityk PiS, Andrzej Duda.

17 maja – w Macedonii kilkadziesiąt tysięcy osób protestowało przeciw premierowi Nikoli Gruevskiemu. Opozycja ujawniła materiały sugerujące, że premier planował oszustwa wyborcze oraz tuszowanie morderstwa.

29 maja – Francja i Niemcy zaapelowały do Rosji o przestrzeganie postanowień umowy „Mińsk II”. Tego samego dnia Rosja zakazała wjazdu na teren kraju kilkudziesięciu urzędnikom UE.

1 czerwca – Luksemburg objął prezydenturę w UE.

7 czerwca – odbyły się wybory w Turcji. Najwięcej głosów otrzymała Partia Sprawiedliwości i Rozwoju (AKP), jednak nie uzyskała absolutnej większości miejsc w parlamencie. Premierem pozostał Ahmet Davutoğlu.

7 czerwca – władze Włoch podały, że liczba migrantów przybywających z Afryki do tego kraju w 2015 r. przekroczyła 50 tys.

13 czerwca – Austria wstrzymała weryfikację wniosków azylowych, sygnalizując rosnącą potrzebę rozwiązania problemu na forum UE.

18 czerwca – odbyły się wybory parlamentarne w Danii. Najwięcej głosów zdobyli Socjaldemokraci, jednak rząd utworzyły Venstre (Partia Liberalna), Duńska Partia Ludowa, Sojusz Liberalny i Partia Konserwatystów. Premierem został Lars Løkke Rasmussen.

20 czerwca – na Słowacji odbyły się masowe protesty przeciw planom rozlokowania uchodźców we wszystkich państwach członkowskich UE.

20 czerwca – dziesiątki tysięcy osób protestowały w Londynie przeciw cięciom budżetowym.

23 czerwca – Węgry jednostronnie zawiesiły stosowanie reguł dotyczących azylantów obowiązujących w UE.

26 czerwca – liderzy UE podczas szczytu Rady Europejskiej zgodzili się na rozlokowanie 40 tys. imigrantów w ciągu kolejnych dwóch lat we wszystkich państwach członkowskich.

26 czerwca – islamski zamachowiec wywołał eksplozję zbiorników z gazem na terenie zakładów w Saint Quentin-Fallavier, 30 km od Lyonu. Do ataków terrorystycznych doszło również w Tunezji i w Kuwejcie.

28 czerwca – rząd Grecji ogłosił decyzję o zamknięciu banków i ustanowieniu limitów wypłat w bankomatach. 30 czerwca upłynął termin wykonania zobowiązań nałożonych przez międzynarodowe instytucje; Grecja nie spłaciła zobowiązania do MFW.

1 lipca – Rosja wstrzymała eksport gazu na Ukrainę z uwagi na nieporozumienie co do warunków płatności.

5 lipca – w Grecji odbyło się referendum na temat porozumienia z międzynarodowymi wierzycielami oraz planu przedstawionego przez Komisję Europejską, Europejski Bank Centralny i Międzynarodowy Fundusz Walutowy. Propozycje odrzuciło 61,31% uczestników referendum.

7 lipca – odbył się szczyt państw Eurogrupy w sprawie Grecji. 10 lipca rząd Grecji zaproponował plan reform, polegający m.in. na podniesieniu wieku emerytalnego do 67. roku życia. 13 lipca rządy państw Eurogrupy warunkowo zaakceptowały plan reform.

13 lipca – na czele Eurogrupy ponownie stanął minister finansów Holandii Jeroen Dijsselbloem.

20 lipca – w Grecji pozwolono na otwarcie banków po trzech tygodniach przerwy w działaniu. 23 lipca grecki parlament zaakceptował warunki drugiego pakietu planów restrukturyzacji długu i reform.

18 sierpnia – premier Turcji A. Davutoğlu zrezygnował z pełnionego urzędu z uwagi na brak posiadania większości przez rządzącą partię. 28 sierpnia powołano tymczasowy gabinet, ponownie pod przewodnictwem A. Davutoğlu.

19 sierpnia – rosyjski sąd skazał estońskiego pracownika służby bezpieczeństwa Estonu Kohvera na karę 15 lat pozbawienia wolności za szpiegostwo.

20 sierpnia – w Macedonii ogłoszono stan wyjątkowy z uwagi na dużą liczbę uchodźców blokujących połączenie kolejowe między Salonikami a Skopje.

20 sierpnia – premier Grecji A. Tsipras złożył urząd. 27 sierpnia tymczasowym premierem została Vassiliki Thanou-Christophilou.

27 sierpnia – austriacka policja odkryła ciężarówkę ze zwłokami ok. 70 uchodźców. Pomimo wprowadzenia doraźnych środków zaradczych (m.in. Węgry rozpoczęły budowę muru na granicy z Serbią) liczba uchodźców w Europie się zwiększała.

1 września – Węgry zamknęły ruch kolejowy ze stacji w Budapeszcie w celu zatrzymania uchodźców i uniemożliwienia im podróży do kolejnych krajów UE. Tysiące migrantów dotarły do dworca w Monachium. W ciągu kilku dni Austria i Niemcy zmieniły zasady prawa azylowego (oparte na konwencjach dublińskich), umożliwiając przybycie kilku tysiącom imigrantów – głównie z Węgier.

6 września – papież Franciszek zaapelował o przyjmowanie uchodźców w Europie.

11 września – przedstawiciele Grupy Wyszehradzkiej, Niemiec oraz UE spotkali się w celu dyskusji nad mechanizmem przyjmowania imigrantów przez kraje członkowskie. Grupa Wyszehradzka kontestowała liczbę uchodźców, która miałaby zostać rozlokowana w należących do niej państwach.

13 września – Niemcy ponownie wprowadziły kontrole na granicy z Austrią. Dzień później Słowacja przywróciła kontrole na granicy z Węgrami.

15 września – Węgry wprowadziły stan wyjątkowy w południowych regionach kraju z uwagi na ogromną liczbę imigrantów.

17 września – Parlament Europejski zaakceptował plan Komisji Europejskiej dotyczący podziału 120 tys. uchodźców pomiędzy wszystkie kraje członkowskie.

19 września – węgierskie służby bezpieczeństwa zatrzymały pociąg z Chorwacji wiozący ok. 1 tys. uchodźców oraz rozbroiły 40 chorwackich policjantów, następnie ich deportując. Chorwacki premier Zoran Milanović stwierdził, że Chorwacja „zmusi” Węgry do przyjęcia imigrantów z ich terenu przez umożliwienie im dotarcia do granicy węgierskiej.

20 września – odbyły się wybory parlamentarne w Grecji. Najwięcej mandatów ponownie zdobyła SYRIZA, która utworzyła rząd koalicyjny z partią ANEL. Premierem ponownie został A. Tsipras.

23 września – Słowacja złożyła do Trybunału Sprawiedliwości UE wniosek o zbadanie legalności decyzji o rozlokowaniu uchodźców.

24 września – liderzy Ługańskiej Republiki Ludowej polecieli opuszczenie regionu pracownikom ONZ i organizacji pozarządowych. Pomimo podpisania planu pokojowego „Mińsk II” walki na wschodzie Ukrainy trwały cały czas.

28 września – w Czarnogórze doszło do masowych protestów zorganizowanych przez proserbską opozycję. Demonstranci domagali się rezygnacji premiera Milo Đukanovicia.

4 października – odbyły się wybory w Portugalii. Najwięcej głosów zdobyła prawicowa koalicja Naprzód Portugalia (PàF), jednak nie uzyskała większości głosów. 23 października misję tworzenia rządu powierzono Eduardo Ferro Rodriguesowi głosami partii lewicowych i Zielonych. Jednakże 10 listopada podczas exposé rząd przepadł w głosowaniu nad wotum zaufania.

4 października – na Białorusi doszło do demonstracji opozycji przeciwko rosyjskim planom budowy wojskowej bazy lotniczej w tym kraju.

8 października – władze Bawarii dyskutowały o wprowadzeniu środków wyjątkowych, łącznie z możliwością odesłania imigrantów w pobliże granicy z Austrią, z uwagi na nadzwyczajną liczbę uchodźców – prasa podała, że w ciągu miesiąca do landu przybyło ok. 225 tys. imigrantów. Władze Bawarii zagroziły podaniem rządu federalnego do sądu, o ile ten nie znajdzie rozwiązania problemu.

10 października – w wyniku zamachów bombowych w Ankarze zginęło ok. 100 osób. Do wybuchów doszło podczas pokojowego protestu przeciw konfliktowi między Turcją a PKK. Władze oskarżyły początkowo PKK i wznowiły operację wojskową na cele PKK na północy Iraku mimo prośby PKK o zawieszenie broni. 12 października premier A. Davutoğlu oskarżył o sprawstwo Państwo Islamskie.

10 października – ponad 150 tys. osób protestowało w Berlinie przeciw podpisaniu TTIP (Transatlantyckie Partnerstwo w dziedzinie Handlu i Inwestycji) między UE i USA.

11 października – odbyły się wybory prezydenckie na Białorusi; wygrał je Alaksandr Łukaszenka, który sprawuje ten urząd od 1994 r.

19 października – odbyły się wybory samorządowe w Szwajcarii; najwięcej głosów zdobyła antyimigrancka Partia Szwajcarów.

25 października – w Brukseli odbył się nadzwyczajny szczyt państw bałkańskich i członków UE ws. kryzysu migracyjnego, na którym przyjęto plan działań – m.in. zwiększenie wysiłków w celu deportacji tych imigrantów, którzy nie potrzebują ochrony w Europie.

25 października – odbyły się wybory parlamentarne w Polsce. Większość mandatów otrzymało Prawo i Sprawiedliwość. Premierem pierwszego niekoalicyjnego rządu III RP została Beata Szydło.

29 października – parlament Mołdawii udzielił proeuropejskiemu premierowi Valeriu Streletowi wotum nieufności.

1 listopada – odbyły się wybory w Turcji. Większość mandatów zdobyła partia AKP, a premierem pozostał A. Davutoğlu.

4 listopada – rząd Victora Ponta podał się do dymisji po tym, jak w pożarze nocnego klubu w Bukareszcie zginęły 63 osoby.

8 listopada – odbyły się wybory parlamentarne w Chorwacji, w których żadna z partii nie zdobyła wyraźnej większości. Nowego premiera – niezależnego biznesmena Tihomira Oreškovicia – zaprzysiężono dopiero 22 stycznia 2016 r.

10 listopada – zmarł Helmut Schmidt, b. kanclerz RFN.

13–14 listopada – w Paryżu doszło do serii zamachów terrorystycznych, zorganizowanych przez Państwo Islamskie. W ich wyniku zginęło 130 ofiar i 7 sprawców. François Hollande wprowadził stan wyjątkowy i wezwał UE do solidarności. Francja zintensyfikowała naloty na pozycje Państwa Islamskiego na Bliskim Wschodzie. W kolejnych dniach policja prowadziła poszukiwania zamachowców, również m.in. w Belgii.

21 listopada – nieznani sprawcy zniszczyli połączenie energetyczne z Krymem. Na półwyspie ogłoszono stan wyjątkowy.

25 listopada – Rosja wstrzymała wysyłanie gazu na Ukrainę pod pretekstem nieotrzymania płatności.

26 listopada – w Portugalii zaprzysiężono nowy mniejszościowy rząd Partii Socjalistycznej z premierem António Costą na czele.

4 grudnia – w geście solidarności z Francją niemiecki parlament umożliwił udział 1,2 tys. żołnierzy w walce z Państwem Islamskim w Syrii – jednak nie w charakterze bojowym.

12 grudnia – w Warszawie i innych polskich miastach odbyły się masowe protesty przeciw działaniom rządu i prezydenta. Jednym z głównym zarzutów opozycji było niekonstytucyjne jej zdaniem wybranie członków Trybunału Konstytucyjnego. Manifestacje były kontynuowane w kolejnych tygodniach.

20 grudnia – odbyły się wybory w Hiszpanii. Partia Ludowa zdobyła najwięcej głosów, jednak parlament okazał się rozdrobiony, co uniemożliwiło szybkie zaprzysiężenie rządu.

21 grudnia – UE przedłużyła obowiązywanie sankcji wobec Rosji z uwagi na brak implementacji postanowień mińskich.

AFRYKA, AMERYKA ŁACIŃSKA, AUSTRALIA I AZJA

3–8 stycznia – w ofensywie Boko Haram na miasto Baga w Nigerii zamordowano ok. 2 tys. osób, głównie chrześcijan.

7 stycznia – w stolicy Jemenu wybuchł samochód-pułapka, zabijając 38 osób. Zamachowcy podali się za członków Al-Kaidy w Jemenie.

8 stycznia – na Sri Lance odbyły się wybory prezydenckie, które wygrał Maithripala Sirisena.

9–20 stycznia – w Afryce Południowo-Wschodniej (Malawi, Mozambik, Madagaskar, Zimbabwe) doszło do powodzi; zginęło ponad 300 osób; ponad 400 tys. musiało opuścić swoje domy.

19 stycznia – prokurator Alberto Nisman miał wystąpić przed parlamentem w celu wyjaśnienia swoich oskarżeń pod adresem m.in. prezydent Argentyny Cristiny Kirchner. Oskarżano ją m.in. o próbę zahamowania śledztwa ws. udziału Irańczyków w zamachu na ośrodek Stowarzyszenia Argentyńsko-Izraelskiego. A. Nisman został jednak znaleziony martwy z raną postrzałową tego samego dnia.

20 stycznia – rebelianci Huti (szyici z północy kraju) przejęli siedzibę prezydenta Jemenu. Kolejnego dnia urząd złożyli prezydent Abd Rabbuh Mansur Hadi i premier Khaled Bahah. Do końca miesiąca rebelianci przejęli również bazę militarną blisko stolicy, a 6 lutego doprowadzili do rozwiązania parlamentu.

20 stycznia – odbyły się wybory prezydenckie w Zambii, które wygrał Edgar Lungu.

- 23 stycznia** – zmarł król Arabii Saudyjskiej Abdullah. Tron objął jego brat, książę Salman.
- 30 stycznia** – w wyniku zamachu bombowego sunnickich rebeliantów w meczecie położonym w pakistańskiej prowincji Sindh zginęło ponad 40 osób.
- 14 lutego** – rząd Mjanmy rozpoczął naloty na pozycje rebeliantów w regionie Kokang; w ciągu poprzednich tygodni zabili oni kilkudziesięciu żołnierzy.
- 15 lutego** – Państwo Islamskie udostępniło nagranie stracenia 21 egipskich Koptów na terenie Libii. W ciągu poprzednich tygodni podobne nagrania zawierały sceny m.in. spalania amerykańskiego żołnierza i ścięcia japońskich dziennikarzy.
- 21 lutego** – armia Nigerii odzyskała kontrolę nad Baga.
- 24 lutego** – armia kongijska rozpoczęła ofensywę przeciw rebeliantom FDLR (Demokratycznym Siłom Wyzwolenia Rwandy) w Kiwu Południowym.
- 2 marca** – Irak, ze wsparciem Iranu, rozpoczął ofensywę przeciw Państwu Islamskiemu w rejonie Tikritu. 13 marca miasto odbito.
- 6 marca** – Boko Haram ogłosiło sojusz z Państwem Islamskim.
- 15 marca** – Zgromadzenie Narodowe Wenezueli udzieliło prezydentowi Nicolásowi Maduro prawa nadawania dekretów na okres 9 miesięcy. Kilka dni wcześniej USA oficjalnie uznały Wenezuelę za zagrożenie.
- 17 marca** – w Izraelu odbyły się wybory parlamentarne, wygrane przez Likud. Po raz czwarty urząd premiera objął Benjamin Netanjahu.
- 18 marca** – terroryści zaatakowali tunezyjskie Muzeum Narodowe Bardo, zabijając ponad 20 osób, głównie europejskich turystów. Do ataku przyznało się Państwo Islamskie, jednak władze Tunezji oskarżyły lokalną grupę należącą do Al-Kaidy w Maghrebie.
- 23 marca** – zmarł Lee Kuan Yew, współtwórca i pierwszy premier Singapuru.
- 28 marca** – odbyły się wybory generalne w Nigerii. Prezydentem został Muhammadu Buhari, natomiast najwięcej miejsc w Izbie Reprezentantów i Senacie zdobyła partia APC (*All Progressives Congress*). Podczas wyborów doszło do starć z Boko Haram; zginęło kilkadziesiąt osób.
- 29 marca** – odbyły się wybory prezydenckie w Uzbekistanie, które wygrał Islam Karimow.
- 1 kwietnia** – junta w Tajlandii zniósła stan wojenny, zastępując go jednak niedemokratycznym środkiem prawnym, który umożliwił premierowi wydawanie zarządzeń poza konstytucją i bez odpowiedzialności prawnej.
- 2 kwietnia** – uzbrojeni napastnicy z Asz-Szabab dokonali zamachu na uniwersytet w Kenii, zabijając ok. 140 osób. W odpowiedzi rząd Kenii zaatakował bazy ugrupowania.
- 12 kwietnia** – odbyły się wybory samorządowe w Japonii. W większości okręgów wygrała rządząca Liberalna Partia Demokratyczna.
- 13–16 kwietnia** – odbyły się wybory w Sudanie. Urząd utrzymał rządzący od 25 lat Omar al-Baszir, a w Zgromadzeniu Narodowym najwięcej miejsc uzyskał Kongres Narodowy.
- 21 kwietnia** – Muhammad Mursi i 14 innych członków Bractwa Muzułmańskiego zostało skazanych za rozkaz torturowania i nielegalnego aresztowania demonstrantów w Egipcie.
- 25 kwietnia** – w wyniku silnego trzęsienia ziemi w nepalskiej stolicy Katmandu zginęło ok. 8 tys. osób.

- 25 kwietnia** – odbyły się wybory prezydenckie w Togo, które wygrał Faure Gnassingbé.
- 25 kwietnia** – prezydent Burundi Pierre Nkurunziza ogłosił, że będzie ubiegał się o sprawowanie urzędu przez trzecią kadencję, co doprowadziło do licznych wystąpień zwolenników opozycji.
- 26 kwietnia** – odbyły się wybory prezydenckie w Kazachstanie, wygrane przez Nursułtana Nazarbajewa, który rządzi krajem od 1984 r.
- 28 kwietnia** – armia Nigerii uwolniła ok. 300 zakładniczek porwanych rok wcześniej przez Boko Haram. Do końca kwietnia uwolniono w sumie ok. 700 zakładników.
- 3 maja** – w powszechnie nieuznawanej Republice Górskiego Karabachu odbyły się wybory parlamentarne. Najwięcej głosów zdobyło ugrupowanie Wolna Ojczyzna.
- 9 maja** – Korea Północna wydała oświadczenie, zgodnie z którym z powodzeniem odpaliła raketowy pocisk balistyczny z łodzi podwodnej.
- 9 maja** – b. prezydent Egiptu Husni Mubarak został skazany na karę pozbawienia wolności za korupcję.
- 11 maja** – odbyły się wybory w Gujanie, w których wygrał sojusz partii APNU i Alliance for Change. Lider APNU David Granger został prezydentem.
- 13 maja** – Hezbollah i armia syryjska zdobyły strategiczne obszary gór Kalamun na północ od Damaszku, które dotychczas zajmowały siły opozycji.
- 13 maja** – podczas zagranicznej wizyty P. Nkurunzizy Godefroid Niyombare usiłował dokonać wojskowego zamachu stanu w Burundi, jednak siły rządowe już następnego dnia odzyskały kontrolę.
- 16 maja** – sąd skazał b. prezydenta i lidera Bractwa Muzułmańskiego Muhammada Mursiego na karę śmierci za jego działania podczas rewolucji w 2011 r.
- 20 maja** – przedstawiciele Indonezji, Malezji i Tajlandii spotkali się na szczycie w Kuala Lumpur w celu omówienia problemu migracyjnego – m.in. uciekinierów z Bangladeszu i Mjanmy. Malezja i Tajlandia zgodziły się na przyjmowanie migrantów pod warunkiem możliwości ich przesiedlenia w ciągu roku.
- 21 maja** – Syryjskie Obserwatorium Praw Człowieka podało, że Państwo Islamskie kontroluje ponad połowę terytorium Syrii.
- 22 maja** – ponad 40 członków kartelu narkotykowego Jalisco i dwóch policjantów zginęło w strzelaninie w meksykańskim stanie Michoacán. W poprzednich tygodniach dochodziło do podobnych wydarzeń.
- 23 maja** – w Burundi został zamordowany lider opozycji Zedi Feruzi.
- 24 maja** – odbyły się wybory w Etiopii, w których wygrał Etiopski Ludowo-Rewolucyjny Front Demokratyczny, rządzący nieprzerwanie od 1991 r.
- 25 maja** – odbyły się wybory w Surinamie; absolutną większość zdobyła Narodowa Partia Demokratyczna.
- 6 czerwca** – Indie i Bangladesz podpisały umowę o wymianie terytorium, likwidując część enklaw. Proces negocjacyjny rozpoczął się w latach siedemdziesiątych.
- 7 czerwca** – odbyły się wybory parlamentarne w Meksyku. Władzę utrzymała Partia Rewolucyjno-Instytucjonalna. W południowej części kraju doszło do incydentów zbrojnych.

- 14 czerwca** – w Hongkongu odbyła się demonstracja wzywająca Radę Ustawodawczą do odrzucenia propozycji rządu chińskiego dotyczącej sposobu wyboru kandydatów na szefa administracji regionu. 18 czerwca Rada odrzuciła propozycję rządu.
- 15 czerwca** – Sąd Najwyższy w Pretorii orzekł, że prezydent Sudanu Omar al-Baszir powinien zostać aresztowany w RPA z uwagi na formalny wniosek Międzynarodowego Trybunału Karnego w związku z postępowaniem dotyczącym wojny w Darfurze. Rząd RPA poinformował jednak, że prezydent opuścił kraj.
- 23 czerwca** – Państwo Islamskie ogłosiło, że przystąpiło do niszczenia historycznego miasta Palmyra.
- 24 czerwca** – Izrael cofnął pozwolenia na podróż do Jerozolimy dla 500 Palestyńczyków ze Strefy Gazy z uwagi na atak rakietowy z tego terytorium na południe kraju. Decyzja spowodowała zamieszki.
- 25 czerwca** – Państwo Islamskie odbiło miasto Kobane z rąk Kurdów. W kolejnych dniach zamordowano kilkuset cywilów.
- 26 czerwca** – rebelianci Asz-Szabab przejęli kontrolę nad bazą wojskową Unii Afrykańskiej w Leego w Somalii.
- 26 czerwca** – w wyniku wybuchu bomby w meczecie w Kuwejcie zginęło ok. 30 osób. Do przeprowadzenia zamachu przyznało się Państwo Islamskie.
- 26 czerwca** – w ośrodku turystycznym w Port El Kantaoui w Tunezji doszło do zamachu terrorystycznego, w wyniku którego zginęło 39 osób, głównie brytyjskich turystów. Do zamachu przyznało się Państwo Islamskie.
- 28 czerwca** – Alejandro García Padilla, gubernator Portoryko, ogłosił, że kraj nie jest w stanie spłacać długów. W ciągu kolejnych tygodni Portoryko negocjowało z wierzycielami, głównie z USA.
- 28 czerwca** – w wyniku pożaru lasów duże obszary Azji Południowo-Wschodniej (głównie Indonezja i Brunei) cierpiały na skutek gryzącego dymu. Kilka państw ogłosiło stan klęski żywiołowej; dym utrzymywał się aż do października.
- 29 czerwca** – odbyły się wybory w Burundi; większość miejsc w Zgromadzeniu Narodowym utrzymała Narodowa Rada na rzecz Obrony Demokracji – Siły dla Obrony Demokracji.
- 30 czerwca** – w Indonezji rozbił się samolot wojskowy; w katastrofie zginęło ok. 140 osób.
- 4 lipca** – w Tunezji ogłoszono stan wyjątkowy w związku z czerwcowym atakiem na ośrodek turystyczny.
- 9 lipca** – ugandyjska policja aresztowała dwóch kandydatów na prezydenta: b. premiera Amamę Mbabazi oraz lidera opozycji Kizzę Besigye.
- 12 lipca** – rząd Kolumbii i FARC ogłosiły chęć zawarcia zawieszenia broni, które zakończyłoby trwający od ok. 50 lat konflikt.
- 16 lipca** – niższa izba parlamentu Japonii przegłosowała ustawy, dzięki którym japońscy żołnierze będą mogli walczyć poza terytorium kraju – po raz pierwszy od zakończenia II wojny światowej. Wyższa izba przyjęła ustawy 19 września.
- 17 lipca** – w wyniku wybuchu spowodowanego przez Państwo Islamskie w irackim mieście Khan Bani Saad zginęło ok. 130 osób.

19 lipca – Pakistan oficjalnie poskarżył się, że Indie dopuszczają się „nieprovokowanych naruszeń zawieszenia broni” w Kaszmirze.

21 lipca – odbyły się wybory prezydenckie w Burundi. Na trzecią kadencję wybrany został Pierre Nkurunziza. Opozycja zbojkotowała wybory. Doszło do wielu aktów przemocy.

23 lipca – Chińska Armia Ludowa przeprowadziła serię ćwiczeń wojskowych symulujących atak na biuro prezydenta Tajwanu.

28 lipca – Barack Obama wygłosił, jako pierwszy prezydent USA, przemówienie przed Unią Afrykańską. Prezydent zachęcał do wzmacniania więzi ekonomicznych z resztą świata i skrytykował ułomność demokracji.

4 sierpnia – ok. 1,5 tys. żołnierzy Arabii Saudyjskiej zostało rozlokowanych blisko strategicznego miasta Aden w Jemenie Południowym.

9 sierpnia – odbyły się wybory parlamentarne na Haiti. Najwięcej mandatów objęła centroprawicowa Partia Tèt Kale.

12 sierpnia – w Tiencinie w Chinach doszło do wybuchu niebezpiecznych materiałów, w wyniku którego zginęły 173 osoby, a kilka tysięcy osób zostało pozbawionych dachu nad głową z uwagi na skażenie terenu. W miejscu wybuchu był przechowywany m.in. silnie trujący cyjanek sodu. W ciągu kolejnych dni doszło do protestów mieszkańców domagających się odszkodowań, ponieważ nie byli informowani, że w pobliżu ich zabudowań są składowane tak niebezpieczne materiały.

13 sierpnia – w wybuchu na targowisku w Bagdadzie w Iraku zginęło ok. 75 osób. Do przeprowadzenia zamachu przyznało się Państwo Islamskie.

15 sierpnia – w Brazylii odbyły się masowe protesty domagające się wszczęcia procedury impeachmentu w stosunku do prezydent Dilmy Rousseff z uwagi na uwikłanie czołowych polityków rządzących w skandal korupcyjny.

17 sierpnia – odbyły się wybory parlamentarne na Sri Lance. Najwięcej miejsc zdobył Zjednoczony Front na rzecz Dobrego Rządzenia, a premierem został Ranil Wickremesinghe.

23 sierpnia – rebelianci Al-Kaidy przejęli kontrolę nad miastem Aden w Jemenie.

24 sierpnia – partyzanci PKK zniszczyli gazociąg w prowincji Kars blisko granicy turecko-ormiańskiej.

27 sierpnia – Indie wysłały wojsko do prowincji Gudżarat w zachodniej części kraju w związku ze starciami i zabójstwami na tle kastowym.

27 sierpnia – tysiące Gwatemalczyków domagało się ustąpienia prezydenta Otto Péreza Moliny w związku z zarzutami korupcyjnymi. W ciągu kilku poprzednich dni ustąpiła część ministrów, a Sąd Najwyższy jednogłośnie przyjął wniosek o wszczęcie procedury impeachmentu wobec głowy państwa.

28 sierpnia – Kolumbia i Wenezuela odwołały swoich ambasadorów z uwagi na napięcia między tymi państwami spowodowane brutalną polityką Wenezueli wobec kolumbijskich imigrantów.

30 sierpnia – w Tokio odbył się protest przeciw planom zmiany japońskiej konstytucji w celu usunięcia ograniczeń użycia siły wojskowej.

1 września – Kongres Gwatemali jednogłośnie postanowił o odebraniu immunitetu prezydentowi Otto Pérezowi Molinie, aby umożliwić postawienie go przed sądem w związku z zarzutami korupcyjnymi. 3 września tymczasową głową państwa został Alejandro Maldonado.

- 2 września** – w Indiach ok. 150 mln robotników strajkowało przeciw reformom rynku pracy.
- 6 września** – odbyły się wybory w Gwatemali. Prezydentem został Jimmy Morales, a najwięcej miejsc w Kongresie uzyskała centroprawicowa, populistyczna partia Odnowiona Demokratyczna Wolność.
- 6 września** – tajlandzka Narodowa Rada Reform odrzuciła kontrowersyjny projekt nowej konstytucji, przedłużając rządy wojska oraz odkładając o co najmniej rok zaplanowane na początek 2016 r. referendum konstytucyjne.
- 7 września** – odbyły się wybory w Trynidadzie i Tobago. Większość miejsc w Izbie Reprezentantów zdobył opozycyjny Narodowy Ruch Ludowy, a premierem został Keith Rowley.
- 11 września** – Chiny i Tajwan jednocześnie przeprowadziły ćwiczenia wojskowe.
- 11 września** – odbyły się wybory w Singapurze. Większość zdobyła rządząca dotychczas Partia Akcji Ludowej, a premierem pozostał Lee Hsien Loong, który sprawuje ten urząd od 2004 r.
- 12 września** – media jemeńskie podały, że rebelianci Huti przejęli kontrolę nad czterema bazami wojsk Arabii Saudyjskiej na południu tego kraju.
- 13 września** – na obszarach Turcji zamieszkałych przez Kurdów doszło do licznych starć. W największym mieście regionu Diyarbakır wprowadzono godzinę policyjną. Turcja kontynuowała ataki na pozycje PKK.
- 14 września** – talibowie uwolnili ok. 350 osadzonych w więzieniu w prowincji Ghazni w Afganistanie.
- 15 września** – Malcolm Turnbull został nowym premierem Australii.
- 16 września** – w Burkina Faso doszło do próby zamachu stanu. Członkowie gwardii prezydenckiej aresztowali ministrów rządu tymczasowego (sformowanego w 2014 r. po rewolucji, która obaliła b. prezydenta Blaise'a Compaoré), władzę objął gen. Gilbert Diendéré. Siły rządowe odzyskały władzę 23 września.
- 20 września** – w Nepalu zaczęła obowiązywać nowa konstytucja, która m.in. ustanowiła świeckie państwo.
- 22 września** – Kolumbia i Wenezuela porozumiały się co do stopniowego otwarcia granic.
- 28 września** – talibowie przejęli kontrolę nad Kunduzem – głównym miastem północnego Afganistanu.
- 1 października** – Bahrajn odwołał ambasadora do Iranu oraz wydalili irańskiego chargé d'affaires po odkryciu fabryki produkującej bomby w Nuwaidracie. Władze Bahrajnu twierdziły, że fabryka była kierowana przez irańskich Strażników Rewolucji Islamskiej, i oskarżyły Iran o wtrącanie się w wewnętrzne sprawy kraju.
- 4 października** – odbyły się wybory parlamentarne w Kirgistanie. Najwięcej głosów zdobyła Socjaldemokratyczna Partia Kurdystanu, partia rządzącego od 2011 r. prezydenta Ałmazbeka Atambajewa.
- 9 października** – lider Hamasu w Strefie Gazy, Ismail Haniyeh, ogłosił intifadę wobec Izraela na terytorium Wschodniego Wybrzeża.
- 11 października** – odbyły się wybory prezydenckie w Gwinei. Wygrał je dotychczasowy prezydent Alpha Condé.
- 14 października** – po ofensywie sił rządowych talibowie ostatecznie wycofali się z Kunduzu.

17 października – rozpoczęły się wybory parlamentarne w Egipcie. Większość deputowanych nie przynależała do żadnej partii.

19 października – odbyły się wybory do Izby Gmin w Kanadzie; najwięcej mandatów zdobyła Partia Liberalna. 4 listopada premierem został Justin Trudeau.

25 października – odbyła się pierwsza tura wyborów prezydenckich w Argentynie. Wygrał je Mauricio Macri.

25 października – odbyły się wybory prezydenckie w Wybrzeżu Kości Słoniowej, wygrane przez sprawującego urząd Alassane'a Ouattarę.

25 października – odbyły się wybory w Tanzanii. Prezydentem został John Magufuli, a większość w parlamencie zdobyła centrolewicowa partia Chama Cha Mapinduzi.

26 października – w Hindukuszu doszło do trzęsienia ziemi, w wyniku którego zginęło ok. 400 osób.

1 listopada – odbyły się wybory parlamentarne w Azerbejdżanie, wygrane przez Partię Nowego Azerbejdżanu, której jednym z liderów jest urzędujący prezydent Ilham Alijew.

4 listopada – odbyły się wybory w Belize, wygrane po raz trzeci z rzędu przez Zjednoczoną Partię Demokratyczną.

5 listopada – prezydent Malediwów Abdullah Jamin ogłosił stan wyjątkowy z uwagi na odkrycie bomby blisko jego rezydencji. Decyzję skrytykowała opozycja.

7 listopada – prezydent Tajwanu Ma Ying-jeou i prezydent Chin Xi Jinping spotkali się w Singapurze. Do spotkania głów tych dwóch państw doszło po raz pierwszy od 1949 r.

8 listopada – w Mjanmie odbyły się wybory parlamentarne. Narodowa Liga na rzecz Demokracji z Aung San Suu Kyi na czele zdobyła absolutną większość mandatów – 86%. Aung San Suu Kyi nie mogła zostać prezydentem z uwagi na prawo wyborcze (jej zmarły mąż i dzieci mieli zagraniczne obywatelstwo). Prezydentem pozostał Thein Sein, umiarkowany przedstawiciel wojska, który sprawował urząd od 2011 r., a wcześniej był premierem. Zapowiedział jednak pokojowe przekazanie władzy.

12 listopada – w Bejrucie doszło do zamachów bombowych, w wyniku których zginęły 43 osoby. Do zamachów przyznało się Państwo Islamskie.

20 listopada – w Bamako rebelianci Al-Kaidy i Al-Murabitun w Maghrebie zaatakowali hotel, zabijając 20 osób. Władze Mali wprowadziły stan wyjątkowy.

22 listopada – odbyły się wybory w Hongkongu. Propekińskie ugrupowania zachowały większość mandatów.

29 listopada – odbyły się wybory w Burkina Faso. Prezydentem został Roch Marc Christian Kaboré.

2 grudnia – niższa izba brazylijskiego Kongresu wszczęła procedurę impeachmentu wobec prezydent Dilmy Rousseff z uwagi na skandal korupcyjny, związany z działalnością państwowej firmy paliwowej Petrobras.

6 grudnia – odbyły się wybory parlamentarne w Wenezueli, wygrane przez MUD (Okrągły Stół Jedności Demokratycznej).

6 grudnia – w Armenii odbyło się referendum na temat zmiany systemu rządów z prezydenckiego na gabinetowy – zmiany zostały poparte przez 66% głosujących.

- 12 grudnia** – prezydent Gambii Yahya Jammeh ogłosił, że kraj stał się republiką islamską.
- 12–14 grudnia** – w Nigerii w Zarii doszło do masakry ludności szyickiej przez armię kraju. Według organizacji humanitarnych ofiar mogło być nawet ponad 1 tys. Armia Nigerii stwierdziła, że atak był reakcją na próbę zamachu na szefa sztabu Tukura Buratai.
- 13–14 grudnia** – w Republice Środkowoafrykańskiej odbyło się referendum konstytucyjne – nowa konstytucja została zaakceptowana przez 93% głosujących. Jej zamierzeniem był skuteczniejszy i bardziej demokratyczny podział władzy.
- 17 grudnia** – przedstawiciele różnych frakcji podpisali negocjowaną z udziałem ONZ umowę o utworzeniu rządu jedności narodowej Libii.
- 18 grudnia** – w Rwandzie odbyło się referendum konstytucyjne; projekt konstytucji pozwalał prezydentowi Paulowi Kagame na ubieganie się o trzecią kadencję. Zmiany zostały zaakceptowane przez 98% głosujących.
- 30 grudnia** – odbyły się wybory w Republice Środkowoafrykańskiej, jednak nie wyłoniły one prezydenta w pierwszej turze. Najwięcej głosów zdobyli Anicet-Georges Dologuélé i Faustin-Archange Touadéra.

SPRAWY GLOBALNE

- 1 stycznia** – Eurazjatycka Unia Gospodarcza rozpoczęła formalnie działalność, tworząc unię gospodarczą Armenii, Białorusi, Kazachstanu, Kirgistanu i Rosji. Między państwami członkowskimi zaczął obowiązywać swobodny przepływ pracowników.
- 1 stycznia** – kadencję niestałego członka Rady Bezpieczeństwa ONZ rozpoczęły Angola, Malediwa, Wenezuela, Nowa Zelandia i Hiszpania.
- 7 stycznia** – w wyniku ataku na paryską redakcję satyrycznego magazynu *Charlie Hebdo* zginęło 12 osób. Zamachowcy podali się za członków Al-Kaidy w Jemenie. Wydarzenie wywołało reakcje na świecie – demonstracje zarówno profrancuskie, jak i przeciw dziennikarzom magazynu, którzy mieli obrażać islam.
- 21–24 stycznia** – w Davos odbyło się Światowe Forum Ekonomiczne. Przywódcy dyskutowali m.in. o sytuacji na Ukrainie oraz działaniach niezbędnych do przywrócenia wzrostu gospodarczego.
- 6–7 lutego** – odbyła się 51. edycja Monachijskiej Konferencji Bezpieczeństwa. Poruszona tematyka obejmowała problematykę bezpieczeństwa ogólnoswiatowego ze szczególnym uwzględnieniem m.in. kryzysu na Ukrainie, terroryzmu, sytuacji na Bliskim Wschodzie, wojen hybrydowych, „zamrożonych konfliktów”, wojen informacyjnych, procesów zachodzących w regionie Azji i Pacyfiku oraz kwestii uchodźców.
- 19 lutego** – członkowie grupy P5+1 spotkali się w Genewie w celu omówienia programu nuklearnego Iranu.
- 22 marca** – RB ONZ dyskutowała na temat narastających zagrożeń w Jemenie, podczas gdy rebelianci Huti przejęli miasto Ta'izz, a 25 marca zdobyli tymczasową stolicę w Adenie. Rada Współpracy Zatoki Perskiej ogłosiła zamiar przeprowadzenia interwencji w Jemenie. Arabia Saudyjska rozpoczęła naloty na pozycje Huti.
- 28 marca** – w Egipcie odbył się szczyt Ligi Arabskiej. Głównymi punktami agendy były konflikt w Jemenie oraz rosnące zagrożenie terrorystyczne w regionie.

14 kwietnia – ok. 400 osób poniosło śmierć w wyniku wywrócenia się łodzi płynącej z Libii do Włoch, a 19 kwietnia w podobnej katastrofie zginęło ok. 850 osób. Te wydarzenia ilustrują ogromny wzrost liczby migrantów usiłujących przemieścić się z Afryki Północnej do Europy.

22 kwietnia – Unia Europejska wszczęła postępowanie antymonopolowe przeciw rosyjskiej firmie Gazprom.

14 kwietnia – RB ONZ zagłosowała za sankcjami przeciw rebeliantom Huti w Jemenie.

8 maja – Chiny i Rosja podpisały umowę tworzącą fundusz dla inwestycji rolniczych o wartości 2 mld USD.

25 maja – Chiny oficjalnie zaprotestowały przeciw domniemanemu przelotowi amerykańskiego samolotu szpiegowskiego nad częścią Morza Południowocchińskiego.

7 czerwca – rozpoczął się 41. szczyt G-7 w zamku Elmau w Niemczech. Nie wzięła w nim udziału Rosja z uwagi na jej rolę w konflikcie na Ukrainie. Główne tematy poruszone podczas spotkania to kryzys w Grecji, konflikt na Ukrainie, epidemia eboli i ochrona środowiska morskiego.

17 czerwca – Australia i Chiny podpisały umowę o wolnym handlu.

22 czerwca – opublikowano raport komisji ONZ o przebiegu izraelskiej operacji „Protective Edge”, zgodnie z którym istnieją dowody, że zarówno Izrael, jak i Hamas popełniły zbrodnie wojenne podczas starć w strefie Gazy w 2014 r.

5 lipca – w Stambule odbyła się demonstracja przeciw postępowaniu Chin wobec Ujgurów.

8 lipca – Rosja zawetowała rezolucję RB ONZ, która miała na celu potępienie masakr dokonanych w 1995 r. w Srebrenicy jako ludobójstwo. Zamordowano wówczas ok. 8 tys. mężczyzn.

8–9 lipca – odbył się 7. szczyt BRICS w rosyjskim mieście Ufa. Efektem szczytu było podpisanie szeregu dokumentów, m.in. deklaracji BRICS, memorandum o kooperacji banków państw członkowskich z Nowym Bankiem Rozwoju BRICS, a wreszcie strategii partnerstwa ekonomicznego BRICS. Celem Nowego Banku Rozwoju jest głównie finansowanie inwestycji infrastrukturalnych w państwach założycielskich. Drugą nową instytucją gospodarczą jest Fundusz Rezerw Walutowych, który miał początkowo zgromadzić ok. 100 mld USD; jego głównym zadaniem będzie wsparcie dla państw członkowskich na wypadek niespodziewanego odpływu zagranicznego kapitału z ich rynków.

9 lipca – Filipiny złożyły do Międzynarodowego Trybunału Arbitrażowego w Hadze wniosek o unieważnienie chińskich aspiracji do większości akwenu Morza Południowocchińskiego.

14 lipca – w Wiedniu po negocjacjach grupy P5+1 i Iranu podpisano traktat ws. programu nuklearnego Iranu. Jego celem jest umożliwienie wykorzystania energii nuklearnej przez to państwo wyłącznie do celów pokojowych w zamian za zniesienie międzynarodowych sankcji. 20 lipca traktat zaakceptowała RB ONZ.

24–25 lipca – Turcja przeprowadziła operację wojskową „Martyr Yalçın”. Jej oficjalnym celem były pozycje Państwa Islamskiego, jednak szacuje się, że do 90% ofiar spośród ok. 200 (istnieją różne szacunki) stanowili bojownicy Partii Pracujących Kurdystanu w północnym Iraku.

30 lipca – Rosja zawetowała rezolucję RB ONZ, która zmierzała do ustanowienia międzynarodowego trybunału karnego w sprawie zestrzelenia samolotu Malaysia Airlines na terytorium Ukrainy.

30 lipca – talibowie podali, że poprzedni przywódca ruchu, mułła Omar, zmarł z przyczyn naturalnych. Jego następcą został mułła Akhtar Mansoor.

31 lipca – Rosja i Francja porozumiały się co do odszkodowania po anulowaniu kontraktu na dostawę dwóch okrętów wojennych. Francja miała przekazać Rosji 1,16 mld euro.

7 sierpnia – RB ONZ jednogłośnie przyjęła rezolucję wzywającą do zidentyfikowania osób odpowiedzialnych za użycie broni chemicznej w Syrii.

19 września – Francja rozpoczęła wojskową operację „Chammal”, polegającą na nalotach bombowych na pozycje Państwa Islamskiego w Iraku i Syrii.

21 sierpnia – władze Korei Północnej zarządziły mobilizację wojska. W ciągu ostatnich kilku tygodni dochodziło do wymiany ognia w strefie zdemilitaryzowanej; eskalację wywołały również wspólne manewry wojskowe USA i Korei Południowej.

29 sierpnia – Turcja rozpoczęła pierwszy nalot bombowy na pozycje Państwa Islamskiego w Syrii.

29 sierpnia – sekretarz generalny ONZ Ban Ki-Moon wezwał do wspólnej odpowiedzi na kryzys migracyjny i wysoką liczbę zgonów na Morzu Śródziemnym.

9 września – media podały, że Rosja rozpoczęła operację wojskową w Syrii w celu wsparcia reżimu Baszara al-Asada.

17 września – ambasador Kuby przedstawił listy uwierzytelniające w Waszyngtonie, stając się pierwszym przedstawicielem dyplomatycznym tego kraju w USA od 1961 r.

20 września – sekretarz stanu USA John Kerry oświadczył, że USA zobowiążą się do przyjęcia 70 tys. uchodźców w 2016 r. i 100 tys. uchodźców w 2017 r.

22 września – prezydent Chin Xi Jinping rozpoczął swoją pierwszą wizytę w USA.

30 września – Duma zaakceptowała wniosek prezydenta Putina dotyczący użycia wojska poza granicami Rosji. Rosja zintensyfikowała naloty na siły antyrządowe w Syrii na prośbę Baszara al-Asada.

3 października – brytyjski minister obrony Michael Fallon poinformował, że według szacunków jedynie 5% rosyjskich nalotów bombowych w Syrii jest skierowanych na pozycje Państwa Islamskiego; pozostałe uderzenia celują w wojowników ugrupowań Wolnej Armii Syryjskiej wspieranych przez Zachód.

5 października – Turcja oskarżyła Rosję o naruszenie jej przestrzeni powietrznej w pobliżu granicy z Syrią.

6 października – Trybunał Sprawiedliwości UE uznał, że umowa Safe Harbor z USA dotycząca transferu danych osobowych pomiędzy członkami Unii a tym państwem jest nieważna, co spowodowało ogromne trudności organizacyjne dla tysięcy globalnych korporacji.

7 października – organizacja Lekarze bez Granic oficjalnie wystąpiła do społeczności międzynarodowej o utworzenie komisji ds. zbadania zbombardowania szpitala w Kunduzie przez USA. Do wydarzenia doszło 3 października; w wyniku nalotu zginęły 42 osoby.

8 października – sekretarz generalny NATO Jens Stoltenberg oświadczył, że Sojusz podwoi liczbę jednostek gotowych do użycia (typu *high readiness*) do poziomu 40 tys. oraz rozważy wysłanie armii lądowej do Turcji w związku z eskalacją działań Rosji w Syrii.

9 października – USA poinformowały o zawieszeniu wartego 500 mln USD programu szkolenia syryjskich rebeliantów. Nowa strategia miała polegać na dostawie środków do wybranych grup.

9 października – Pokojową Nagrodę Nobla otrzymał Tunezyjski Kwartet na rzecz Dialogu Narodowego za swój decydujący wkład w budowę pluralistycznej demokracji w Tunezji po „ja-

śminowej rewolucji”. Zrzeszenie czterech organizacji powstało latem 2013 r., gdy proces demokratyzacji kraju był zagrożony w wyniku rosnących niepokojów społecznych i przypadających na ten okres zabójstw politycznych (zabójstwa Szukriego Balida i Muhammada Brahmiego).

14 października – USA wysłały 300 żołnierzy do Kamerunu w ramach walki z Boko Haram.

16 października – UE i Turcja osiągnęły porozumienie w sprawie ograniczenia liczby imigrantów przybywających do Europy z terytorium Turcji. W zamian za to UE zobowiązała się do przekazania pakietu pomocowego o wartości 3 mld euro.

19 października – w Zatoce Bengalskiej rozpoczęły się wspólne ćwiczenia flot USA, Indii i Japonii.

20 października – dzień po zwycięstwie wyborczym lider Partii Liberalnej Justin Trudeau poinformował USA, że Kanada wycofa jednostki z walki przeciw Państwu Islamskiemu.

21 października – koalicja państw pod przywództwem USA rozpoczęła operację „Tidal Wave II”, mającą na celu zniszczenie infrastruktury służącej Państwu Islamskiemu do produkcji i przesyłu ropy.

23 października – prezydent Zimbabwe Robert Mugabe otrzymał Pokojową Nagrodę Konfucjusza, nazywaną chińską alternatywą dla Nagrody Nobla.

23 października – w Wiedniu rozpoczęła się seria rozmów pokojowych na temat Syrii (tzw. proces wiedeński). Wzięły w nich udział mocarstwa światowe oraz państwa leżące w regionie, zainteresowane ustabilizowaniem sytuacji – po raz pierwszy również Iran.

26 października – Chiny wezwały ambasadora USA, aby zaprotestował przeciw zbyt bliskiemu patrolowaniu sztucznie stworzonych wysp chińskich na Morzu Południowochińskim.

31 października – rosyjski samolot czarterowy rozbił się nad Synajem; do sprawstwa przyznało się Państwo Islamskie.

1 listopada – po raz pierwszy od trzech lat Japonia, Chiny i Korea Południowa spotkały się na wspólnym szczycie.

6 listopada – Organizacja ds. Zakazu Broni Chemicznej potwierdziła użycie tego rodzaju broni w bitwie między Państwem Islamskim a siłami antyrządowymi na północy prowincji Aleppo w sierpniu 2015 r.

11–12 listopada – w La Valetcie odbył się szczyt państw Europy i Afryki dotyczący kryzysu migracyjnego.

15–16 listopada – w kurorcie Antalya w Turcji odbył się szczyt G-20, na którym głównymi tematami były wojna w Syrii, terroryzm i kryzys imigracyjny.

18–19 listopada – w Pasay na Filipinach odbył się szczyt APEC. Główne punkty agendy to m.in. inwestowanie w kapitał ludzki oraz średnie i małe przedsiębiorstwa. USA i Chiny skonfrontowały swoje stanowiska dotyczące sporów terytorialnych na Morzu Południowochińskim.

24 listopada – Turcja zestrzeliła rosyjski samolot Su-24, który naruszył turecką przestrzeń powietrzną w pobliżu granicy z Syrią. Rosja zaprzeczyła i nałożyła na Turcję sankcje gospodarcze. NATO wezwało Rosję do poszanowania przestrzeni powietrznej państw Sojuszu.

25 listopada – Niemcy postanowiły wysłać 650 jednostek do Mali w celu wsparcia misji ONZ MINUSMA.

30 listopada – 12 grudnia – w Paryżu odbyła się konferencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu. Osiągnięto światowy kompromis w ramach ograniczenia zmian klimatu

(tzw. porozumienie paryskie), jednak porozumienie nie będzie wiążące, dopóki nie ratyfikuje go 55 stron – które produkują ponad 55% światowych gazów cieplarnianych.

6 grudnia – Irak udzielił Turcji ultimatum: 48 godzin na wycofanie jednostek tureckich z terytorium Iraku. Dzień później Turcja je odrzuciła, twierdząc, że jej wojsko działało w ramach zadania szkolenia jednostek irackich do walki przeciw Państwu Islamskiemu. Irak zapowiedział zgłoszenie skargi do ONZ.

15 grudnia – ogłoszono powstanie Islamskiego Sojuszu Wojskowego przeciw terroryzmowi – głównie Państwu Islamskiemu. Dołączyło do niego ok. 30 państw (m.in. Arabia Saudyjska, Turcja, Egipt). W Rijadzie utworzono bazę operacyjną.

16 grudnia – NATO i Ukraina podpisały umowę, której celem jest wspomoczenie procesu modernizacji ukraińskich sił zbrojnych i przemysłu zbrojeniowego.

17 grudnia – WTO zaakceptowała członkostwo Afganistanu. Państwo to stało się 164. członkiem organizacji.

18 grudnia – RB ONZ jednogłośnie przyjęła plan pokojowy dla Syrii, jednak nie zawierał on żadnych informacji co do przyszłej roli prezydenta Baszara al-Asada.